

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการวาดภาพของนักเรียนจากโรงเรียนที่สอนศิลปะ แนวเก่าและแนวใหม่ได้ครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ขั้น พัฒนาการทางการวาดภาพของเด็ก จากหลักของ วิคเตอร์ โลเวนเฟลด์ (Viktor Lowenfeld)¹ เพื่อหาว่า นักเรียนแต่ละกลุ่มอายุที่เรียนศิลปะตามแนวเก่าและแนวใหม่ อยู่ในขั้นพัฒนาการทางศิลปะ ชั้นใดบ้าง ได้ผลดังแสดงไว้ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5. ร้อยละของนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวเก่า
ในขั้นพัฒนาการทางการวาดภาพชั้นต่าง ๆ จำแนกตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ	ขั้นพัฒนาการ ชั้นที่									
	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
5/9 - 6/8	-	-	16	100	-	-	-	-	-	-
6/9 - 7/8	-	-	33	97.06	1	2.94	-	-	-	-
7/9 - 8/8	-	-	36	87.80	5	12.20	-	-	-	-
8/9 - 9/8	-	-	20	76.92	6	23.08	-	-	-	-
9/9 - 10/8	-	-	12	52.17	10	43.48	1	4.35	-	-
10/9 - 11/8	-	-	-	-	3	75.00	1	25.00	-	-
รวมทุกกลุ่มอายุ	-	-	117	81.25	25	17.36	2	1.39	-	-

¹ Viktor Lowenfeld, *loc. cit.*

ตารางที่ 6. ร้อยละของนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่ในชั้นพัฒนาการ
ทางการวาดภาพชั้นต่าง ๆ จำแนกตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ	ชั้นพัฒนาการ ชั้นที่									
	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
5/9 - 6/8	-	-	21	100	-	-	-	-	-	-
6/9 - 7/8	-	-	30	83.33	6	16.67	-	-	-	-
7/9 - 8/8	-	-	4	13.33	23	76.67	3	10.00	-	-
8/9 - 9/8	-	-	1	3.33	17	56.57	12	40.00	-	-
9/9 - 10/8	-	-	-	-	3	30.00	7	70.00	-	-
10/9 - 11/8	-	-	-	-	1	50.00	1	50.00	-	-
รวมทุกกลุ่มอายุ	-	-	56	43.41	50	38.76	23	17.83	-	-

จากตารางที่ 5 และ 6 แสดงให้เห็นว่านักเรียนทั้งสองโรงเรียน คือทั้งที่เรียนศิลปะแนวเก่าและแนวใหม่ทุกกลุ่มอายุ พัฒนาผ่านชั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 1 ไปแล้ว และไม่มีนักเรียนทั้งสองโรงเรียนในกลุ่มอายุใด ๆ พัฒมาถึงชั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 5

สรุปรวมการพัฒนาการทางศิลปะของนักเรียนที่เรียนศิลปะตามแนวเก่าทุกกลุ่มอายุ มีดังนี้ คือ

- นักเรียนที่พัฒมาถึงชั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 2 มีรวมทั้งสิ้นร้อยละ 81.25
- นักเรียนที่พัฒมาถึงชั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 3 มีรวมทั้งสิ้นร้อยละ 17.36
- นักเรียนที่พัฒมาถึงชั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 4 มีรวมทั้งสิ้นร้อยละ 1.39

สรุปรวมการพัฒนาการทางศิลปะของนักเรียนที่เรียนศิลปะตามแนวใหม่ทุกกลุ่มอายุ มี

ดังนี้ คือ

นักเรียนที่พัฒนาถึงขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 2	มีรวมทั้งสิ้นร้อยละ	43.41
นักเรียนที่พัฒนาถึงขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 3	มีรวมทั้งสิ้นร้อยละ	38.76
นักเรียนที่พัฒนาถึงขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 4	มีรวมทั้งสิ้นร้อยละ	17.83

จากตารางที่ 5 และ 6 จะเห็นว่าแม้นักเรียนทั้งสองโรงเรียน ได้พัฒนาผ่านขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 1 หมดทุกกลุ่มอายุ และไม่มีนักเรียนกลุ่มอายุใดที่พัฒนาถึงขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 5 เหมือนกันทั้งสองโรงเรียนก็ตาม แต่ถ้าวัดร้อยละของจำนวนนักเรียนที่พัฒนาถึงขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นต่าง ๆ จะเห็นว่ามีความแตกต่างกันอยู่ตรงร้อยละของจำนวนนักเรียนของทั้งสองโรงเรียนที่พัฒนาการมาถึงขั้นพัฒนาขั้นที่ 2 ขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4 กล่าวคือ

ในขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 2 นักเรียนโรงเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่พัฒนาถึงขั้นนี้ มีจำนวนทั้งสิ้นร้อยละ 43.41 ส่วนโรงเรียนที่เรียนศิลปะแนวเก่า มีจำนวนทั้งสิ้นร้อยละ 81.25

ในขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 3 นักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่พัฒนาถึงขั้นนี้ มีจำนวนทั้งสิ้นร้อยละ 38.76 ส่วนโรงเรียนที่เรียนศิลปะแนวเก่า มีจำนวนทั้งสิ้นร้อยละ 17.36

ในขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 4 นักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่พัฒนาถึงขั้นนี้ มีจำนวนทั้งสิ้นร้อยละ 17.83 ส่วนโรงเรียนที่เรียนศิลปะแนวเก่า มีจำนวนทั้งสิ้นร้อยละ 1.39

จึงแสดงให้เห็นว่านักเรียนโรงเรียนที่เรียนศิลปะตามแนวเก่า พัฒนาการทางศิลปะไปถึงขั้นที่ 2 ก็มาก และไม่สามารถผ่านไปยังขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 3 และ 4 ได้มากเท่าที่ควรจะเป็น เพราะถ้าดูจากตารางที่ 5 และ 6 แล้ว จะเห็นว่านักเรียนจำนวน 2 กลุ่มอายุ คือ 5/9 - 6/8 และ 6/9 - 7/8 ซึ่งควรจะมีพัฒนาการทางศิลปะอยู่ในขั้นที่ 2 ตามหลักเกณฑ์ของโลเวนเฟลด์¹ มีจำนวนทั้งสิ้น 50 คน แต่เท่าที่สำรวจได้ เด็กพัฒนาถึงขั้นที่ 2 นี้จริง ๆ มี

¹ Viktor Lowenfeld, loc. cit.

49 คน ส่วนที่สามารถพัฒนาไปถึงขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 3 มี 1 คน แต่ถาพิจารณานักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่บาง จะเห็นว่ามึนักเรียนที่ควรอยู่ในขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 2 นี้เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 57 คน แต่ปรากฏว่ามีนักเรียนที่พัฒนาอยู่ในขั้นนี้จริงเพียง 51 คน ส่วนอีก 6 คนสามารถพัฒนาไปถึงขั้นที่ 3

ส่วนในขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 3 นั้น มีนักเรียน 2 กลุ่มอายุ คือ 7/9 - 8/8, 8/9 - 9/8 ซึ่งควรจะพัฒนาอยู่ในขั้นนี้ ตามหลักของ โลเวนเฟลด์² ซึ่งกำหนดไว้ว่าเด็กที่อยู่ในขั้นนี้ควรมีอายุระหว่าง 7 - 9 ปี นักเรียนที่เรียนศิลปะตามแนวเก่าที่ควรอยู่ในขั้นพัฒนาการขั้นที่ 3 นี้มีจำนวนทั้งสิ้น 67 คน แต่ปรากฏว่ามีเพียง 11 คนเท่านั้นที่พัฒนามาถึงขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 3 ส่วนอีก 56 คนนั้นยังคงอยู่ในขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 2 ส่วนนักเรียนที่เรียนศิลปะตามแนวใหม่ที่ควรอยู่ในขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 3 นี้มีจำนวนทั้งสิ้น 60 คน แต่ปรากฏว่ามีนักเรียนที่พัฒนามาถึงขั้นนี้จริง ๆ 40 คน ส่วนอีก 15 คนสามารถพัฒนาไปถึงขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 4 มีเพียง 5 คนเท่านั้น ที่ยังคงอยู่ในขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 2

ในขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 4 นักเรียน 2 กลุ่มอายุที่ควรอยู่ในขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นนี้ คือ กลุ่มอายุ 9/9 - 10/8 และ 10/9 - 11/8 โดยตามหลักของ โลเวนเฟลด์² ควรมีอายุ 9 - 11 ปีนี้ นักเรียนที่เรียนศิลปะตามแนวเก่าที่ควรอยู่ในขั้นพัฒนาการขั้นที่ 4 นี้ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 27 คน แต่ปรากฏว่าที่พัฒนาอยู่ในขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 4 นี้จริง ๆ มีเพียง 2 คนเท่านั้น อีก 13 คนยังอยู่ในขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 3 และอีก 22 คน ที่ยังอยู่ในขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 2 ส่วนทางคานนักเรียนที่เรียนศิลปะตามแนวใหม่นั้น มีนักเรียนที่ควรอยู่ในขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 4 นี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 12 คน แต่ปรากฏว่ามีนักเรียนที่พัฒนาอยู่ในขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 4 นี้ 8 คน ส่วนอีก 4 คน ยังอยู่ในขั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 3

เมื่อได้ผลการแบ่งขั้นพัฒนาการทางศิลปะตามกลุ่มอายุแล้ว ก็นำภาพของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียนในแต่ละขั้นพัฒนาการมาวิเคราะห์ หารลักษณะของการวาดภาพคน การใช้ของไฟ และการใช้สี ว่าจะมีความแตกต่างออกเป็นลักษณะ ใดผลดังแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7. ร้อยละของนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวเก่า ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะ
ชั้นที่ 2 ตามลักษณะการวาดภาพคน

กลุ่มอายุ	ลักษณะการวาดภาพคน							
	1		2		3		4	
	N	%	N	%	N	%	N	%
5/9 - 6/8	8	50.00	3	31.25	5	18.75	-	-
6/9 - 7/8	17	51.52	8	24.24	8	24.24	-	-
7/9 - 8/8	13	36.11	11	30.56	12	33.33	-	-
8/9 - 9/8	11	65.00	3	15.00	6	30.00	-	-
9/9 - 10/8	3	25.00	4	33.33	5	41.67	-	-
10/9 - 11/8	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทุกกลุ่มอายุ	52	44.44	29	24.79	36	30.77	-	-

ตารางที่ 8. ร้อยละของนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่ ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะ
ชั้นที่ 2 ตามลักษณะการวาดภาพคน

กลุ่มอายุ	ลักษณะการวาดภาพคน							
	1		2		3		4	
	N	%	N	%	N	%	N	%
5/9 - 6/8	11	52.38	1	4.76	5	23.81	4	19.05
6/9 - 7/8	10	33.33	2	6.67	7	23.33	11	36.67
7/9 - 8/8	2	50.00	-	-	1	25.00	1	25.00
8/9 - 9/8	-	-	-	-	-	-	-	-
9/9 - 10/8	-	-	-	-	-	-	-	-
10/9 - 11/8	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทุกกลุ่มอายุ	23	41.07	3	5.36	13	23.31	17	30.36

จากตารางที่ 7 และ 8 จะเห็นได้ว่า ลักษณะการวาดภาพคนของนักเรียนที่อยู่ใน
ชั้นพัฒนาการขั้นที่ 2 แบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะ ดังต่อไปนี้ คือ

1. เขียนวงกลมแทนศีรษะ มีเส้นยาวแทนลำตัว แขน ขา ไม่แสดงเพศ
2. คล้ายกับลักษณะที่ 1 แต่แสดงเพศด้วย กระจับปริง หรือ กางเกง
3. มีเส้นอื่น ๆ เพิ่มเติม นอกจากเส้นยาว ๆ ที่แทน ลำตัว ขา และ ไม่แสดงเพศ
4. ใช้เส้นเรขาคณิต และเส้นอื่น ๆ ปนกัน แสดงเพศด้วย เช่น กระจับปริง กางเกง

แสดงเพศ

จากตารางที่ 7 นักเรียนในชั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 2 ที่เรียนศิลปะตามแนวเก่า
วาดภาพคนในลักษณะที่ 1 ร้อยละ 44.44 ลักษณะที่ 2 ร้อยละ 24.79 ลักษณะที่ 3 ร้อยละ 30.77

ส่วนนักเรียนที่อยู่ในชั้นพัฒนาการขั้นที่ 2 ที่เรียนศิลปะตามแนวใหม่ จากตารางที่ 8
จะเห็นว่ามีการวาดภาพคนต่างไปจากนักเรียนที่เรียนศิลปะตามแนวเก่า 1 ลักษณะ รวมแล้วนักเรียน
ที่เรียนศิลปะแนวใหม่วาดภาพคน 4 ลักษณะ คือ วาดภาพคนในลักษณะที่ 1 ร้อยละ 41.07 ลักษณะ
ที่ 2 ร้อยละ 5.36 ลักษณะที่ 3 ร้อยละ 23.31 ลักษณะที่ 4 ร้อยละ 30.36

ความแตกต่างระหว่างการวาดภาพคนของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียนจึงแตกต่างกัน
เพียงนักเรียนที่เรียนศิลปะตามแนวเก่า วาดภาพคนเพียง 3 ลักษณะ แต่นักเรียนที่เรียนศิลปะตาม
แนวใหม่ วาดภาพคน 4 ลักษณะ โดยลักษณะที่ 4 เป็นลักษณะการวาดภาพคนที่มีพัฒนาไปสูงที่สุด
สำหรับการวาดภาพคนในชั้นพัฒนาการขั้นที่ 2 นี้ เพราะมีความใกล้เคียงกับภาพคนของขั้นที่ 3

ตารางที่ 9. ร้อยละของนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวเก่า ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะ
ชั้นที่ 2 ตามลักษณะการใช้ของไฟ

กลุ่มอายุ	ลักษณะการใช้ของไฟ											
	1		2		3		4		5		6	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
5/9 - 6/8	10	62.50	6	37.50	-	-	-	-	-	-	-	-
6/9 - 7/8	23	69.70	9	27.27	-	-	1	3.03	-	-	-	-
7/9 - 8/8	23	58.89	11	35.55	1	2.78	1	2.78	-	-	-	-
8/9 - 9/8	6	30.00	11	65.50	-	-	3	15.00	-	-	-	-
9/9 - 10/8	5	41.67	7	58.33	-	-	-	-	-	-	-	-
10/9 - 11/8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทุกกลุ่มอายุ	67	57.27	44	37.61	1	0.85	5	4.27	-	-	-	-

ตารางที่ 10. ร้อยละของนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่ ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะ
ชั้นที่ 2 ตามลักษณะการใช้ของไฟ

กลุ่มอายุ	ลักษณะการใช้ของไฟ											
	1		2		3		4		5		6	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
5/9 - 6/8	1	4.76	14	66.68	3	14.28	-	-	1	4.76	2	9.52
6/9 - 7/8	-	-	13	43.33	3	10.00	-	-	9	30.00	5	16.67
7/9 - 8/8	-	-	2	50.00	1	25.00	-	-	-	-	1	25.00
8/9 - 9/8	-	-	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-
9/9 - 10/8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10/9 - 11/8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทุกกลุ่มอายุ	1	1.79	30	53.55	7	12.49	-	-	10	17.86	8	14.31

จากตารางที่ 9 และ 10 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่อยู่ในขั้นพัฒนาการทางศิลปะ
ชั้นที่ 2 มีลักษณะการไรโซของไฟรวม 6 ลักษณะ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ไม่มีระเบียบ ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่วาด
2. ไรโซเส้นฐานหรือขอบกระดานกลางแทนเส้นฐาน และขอบกระดานบนเป็นท้องฟ้า
3. ภาพแบบโปร่งใส
4. ภาพแบบพื้กลาง
5. จัดสิ่งต่าง ๆ ส่วนหนึ่งบนเส้นฐาน อีกส่วนหนึ่งจัดลงในภาพ โดยไม่อาศัย

เส้นฐาน

6. ไรโซเส้นฐานปนกับพื้นราบ

จากตารางที่ 9 นักเรียนในขั้นพัฒนาการชั้นที่ 2 ที่เรียนศิลปะแนวเก่า ไรโซของไฟ
ในลักษณะที่ 1 ร้อยละ 57.27 ลักษณะที่ 2 ร้อยละ 37.61 ลักษณะที่ 3 ร้อยละ 0.85 และ
ลักษณะที่ 4 ร้อยละ 4.27

จากตารางที่ 10 นักเรียนในขั้นพัฒนาการชั้นที่ 2 ที่เรียนศิลปะแนวใหม่ ไรโซของไฟ
ในลักษณะที่ 1 ร้อยละ 1.79 ลักษณะที่ 2 ร้อยละ 53.55 ลักษณะที่ 3 ร้อยละ 12.49 ลักษณะ
ที่ 5 ร้อยละ 17.86 และลักษณะที่ 6 ร้อยละ 14.31

ความแตกต่างในการไรโซของไฟของทั้งสองโรงเรียนอยู่ที่นักเรียนที่เรียนศิลปะแนวเก่า
ไม่ไรโซของไฟลักษณะที่ 5 และ 6 เลย ส่วนนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่ ไม่ไรโซของไฟลักษณะที่ 4
เลย เช่นกัน

ตารางที่ 11. ร้อยละของนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวเก่า ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะ
 ชั้นที่ 2 ตามลักษณะการใช้สี

กลุ่มอายุ	ลักษณะการใช้สี					
	1		2		3	
	N	%	N	%	N	%
5/9 - 6/8	11	68.75	5	31.25	-	-
6/9 - 7/8	18	54.55	15	45.45	-	-
7/9 - 8/8	17	47.21	19	52.79	-	-
8/9 - 9/8	5	25.00	15	75.00	-	-
9/9 - 10/8	3	25.00	9	75.00	-	-
10/9 - 11/8	-	-	-	-	-	-
รวมทุกกลุ่มอายุ	54	46.15	63	53.85	-	-

ตารางที่ 12. ร้อยละของนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่ ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะ
 ชั้นที่ 2 ตามลักษณะการใช้สี

กลุ่มอายุ	ลักษณะการใช้สี					
	1		2		3	
	N	%	N	%	N	%
5/9 - 6/8	7	33.33	13	61.91	1	4.76
6/9 - 7/8	11	36.67	13	43.33	6	20.00
7/9 - 8/8	1	25.00	1	25.00	2	50.00
8/9 - 9/8	-	-	1	100.00	-	-
9/9 - 10/8	-	-	-	-	-	-
10/9 - 11/8	-	-	-	-	-	-
รวมทุกกลุ่มอายุ	19	33.92	28	50.01	9	16.07

จากตารางที่ 11 และ 12 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่อยู่ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะ
 ชั้นที่ 2 มีลักษณะการใช้สีรวม 3 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. ใช้สีตามใจชอบ
2. ใช้สีถูกบ้าง เป็นบางสี
3. ใช้สีถูกเกินครึ่งของสีที่ใช้ทั้งหมด

จากตารางที่ 11 นักเรียนในชั้นพัฒนาการทางศิลปะชั้นที่ 2 ที่เรียนศิลปะแนวเก่า
 ใช้สีลักษณะที่ 1 ร้อยละ 46.15 ลักษณะที่ 2 ร้อยละ 53.85 ไม่มีการใช้สีลักษณะที่ 3

จากตารางที่ 12 นักเรียนในชั้นพัฒนาการทางศิลปะชั้นที่ 2 ที่เรียนศิลปะแนวใหม่
 ใช้สีลักษณะที่ 1 ร้อยละ 33.92 ลักษณะที่ 2 ร้อยละ 50.01 และลักษณะที่ 3 ร้อยละ 16.07

ความแตกต่างในการใช้สีของนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวเก่าและแนวใหม่ ก็คือ นักเรียน
 ที่เรียนศิลปะแนวเก่าใช้สี 2 ลักษณะ ส่วนนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่ ใช้สีถึง 3 ลักษณะ โดยเฉพาะ
 ลักษณะที่ 3 เป็นการใช้สีในลักษณะที่สูงสุดของลักษณะการใช้สีในชั้นพัฒนาการชั้นที่ 2 นี้

ตารางที่ 13. ร้อยละของนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวเก่า ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะ

ชั้นที่ 3 ตามลักษณะการวาดภาพคน

กลุ่มอายุ	ลักษณะการวาดภาพคน					
	1		2		3	
	N	%	N	%	N	%
5/9 - 6/8	-	-	-	-	-	-
6/9 - 7/8	-	-	1	100.00	-	-
7/9 - 8/8	1	20.00	-	-	4	80.00
8/9 - 9/8	-	-	1	16.67	5	83.33
9/9 - 10/8	-	-	3	30.00	7	70.00
10/9 - 11/8	1	3.33	1	3.33	1	3.33
รวมทุกกลุ่มอายุ	2	11.60	6	20.40	17	68.00

ตารางที่ 14. ร้อยละของนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่ ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะ

ชั้นที่ 3 ตามลักษณะการวาดภาพคน

กลุ่มอายุ	ลักษณะการวาดภาพคน					
	1		2		3	
	N	%	N	%	N	%
5/9 - 6/8	-	-	-	-	-	-
6/9 - 7/8	1	16.67	3	50.00	2	33.33
7/9 - 8/8	5	21.74	11	47.82	7	30.44
8/9 - 9/8	1	5.88	10	58.82	6	35.30
9/9 - 10/8	-	-	-	-	3	100.00
10/9 - 11/8	-	-	1	100.00	-	-
รวมทุกกลุ่มอายุ	7	14.00	25	50.00	18	36.00

จากตารางที่ 13 และ 14 แสดงให้เห็นว่านักเรียนในชั้นพัฒนาการทางศิลปะ
ชั้นที่ 3 มีลักษณะการวาดภาพคนรวม 3 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. มีวงกลมแทนศีรษะ และเส้นยาวแทน แขน ขา และลำตัว ไม่แสดงเพศ
2. ใช้เส้นเรขาคณิต และเส้นอื่น ๆ ปนกัน แสดงเพศด้วย เสื้อผ้า ผม ฯลฯ
บางคนทิ้งไม่วาดส่วนที่สำคัญ หรือเน้นส่วนที่สำคัญ
3. ใช้เส้นเรขาคณิต ปนกับเส้นที่เป็นจริงตามธรรมชาติ เช่น แสดงส่วนโค้ง เน้น
การแสดงความแตกต่างระหว่างเพศด้วย ผม เครื่องแต่งกาย ความความนิยมของแต่ละเพศ ฯลฯ
ทิ้งไม่วาดส่วนที่ไม่สำคัญ และเน้นส่วนที่สำคัญ

จากตารางที่ 13 นักเรียนที่เรียนศิลปะแนวเก่า ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะชั้นที่ 3
วาดภาพคนลักษณะที่ 1 ร้อยละ 11.60 ลักษณะที่ 2 ร้อยละ 20.40 และลักษณะที่ 3 ร้อยละ
68.00

จากตารางที่ 14 นักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่ ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะชั้นที่ 3
วาดภาพคนลักษณะที่ 1 ร้อยละ 14.00 ลักษณะที่ 2 ร้อยละ 50.00 ลักษณะที่ 3 ร้อยละ 36.00

ไม่มีความแตกต่างในการวาดภาพคนของนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวเก่าและแนวใหม่
ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะชั้นที่ 3

ตารางที่ 15. ร้อยละของนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวเก่า ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะ
 ชั้นที่ 3 ตามลักษณะการใช้ของไฟ

กลุ่มอายุ	ลักษณะการใช้ของไฟ											
	1		2		3		4		5		6	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
5/9 - 6/8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6/9 - 7/8	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7/9 - 8/8	4	80.00	-	-	-	-	-	-	-	-	1	20.00
8/9 - 9/8	4	66.67	-	-	-	-	-	-	-	-	2	33.33
9/9 - 10/8	7	70.00	-	-	1	10.00	-	-	-	-	2	20.00
10/9 - 11/8	3	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทุกกลุ่มอายุ	19	76.00	-	-	1	4.00	-	-	-	-	5	20.00

ตารางที่ 16. ร้อยละของนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่ ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะ
 ชั้นที่ 3 ตามลักษณะการใช้ของไฟ

กลุ่มอายุ	ลักษณะการใช้ของไฟ											
	1		2		3		4		5		6	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
5/9 - 6/8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6/9 - 7/8	-	-	4	66.67	2	33.33	-	-	-	-	-	-
7/9 - 8/8	-	-	12	51.89	1	4.35	4	17.50	3	13.13	3	13.13
8/9 - 9/8	-	-	8	47.06	-	-	1	5.88	5	29.41	3	17.65
9/9 - 10/8	-	-	1	33.33	-	-	1	33.33	1	33.33	-	-
10/9 - 11/8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100.00
รวมทุกกลุ่มอายุ	-	-	25	50.00	3	6.00	6	12.00	9	18.00	7	14.00

จากตารางที่ 15 และ 16 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่เรียนศิลปะแนวเก่าและแนวใหม่
ใช้ของไฟ รวม 6 ลักษณะ คือ

1. ใช้เส้นฐาน หรือขอบกระดาษล่างแทนเส้นฐาน ส่วนบนขอบกระดาษเป็นท้องฟ้า
2. ใช้เส้นฐาน หรือขอบกระดาษล่างแทนเส้นฐาน ท้องฟ้าคลุมลงมาถึงพื้นดิน มีการเหลื่อมบังของวัตถุ เช่น คีกร ต้นไม้ บังบางส่วนของท้องฟ้า หรือวัตถุที่อยู่ข้างหลัง มองเห็นลึก
เข้าไป
3. ภาพแบบโปร่งใส
4. ภาพแบบทับกลาง
5. ใช้เส้นฐาน โดยจัดสิ่งต่าง ๆ บนเส้นฐานส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งจัดลงภาพโดย
ไม่อาศัยเส้นฐาน
6. ใช้เส้นฐานปนกับพื้นราบ

จากตารางที่ 15 นักเรียนที่เรียนศิลปะแนวเก่า ในชั้นพัฒนาการขั้นที่ 3 ใช้ของไฟ
ลักษณะที่ 1 ร้อยละ 76.00 ลักษณะที่ 3 ร้อยละ 4.00 ลักษณะที่ 6 ร้อยละ 20.00

จากตารางที่ 16 นักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่ ในชั้นพัฒนาการขั้นที่ 3 ใช้ของไฟ
ลักษณะที่ 2 ร้อยละ 50.00 ลักษณะที่ 3 ร้อยละ 6.00 ลักษณะที่ 4 ร้อยละ 12.00 ลักษณะที่ 5
ร้อยละ 18.00 ลักษณะที่ 6 ร้อยละ 14.00

ความแตกต่างระหว่างการใช้ของไฟของนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวเก่าและแนวใหม่
ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะขั้นที่ 3 คือ นักเรียนที่เรียนศิลปะแนวเก่า ใช้ของไฟเพียง 3 ลักษณะ คือ
ลักษณะที่ 1, 3 และ 6 ไม่ใช้ของไฟลักษณะที่ 2, 4 และ 5 ส่วนนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่
ใช้ของไฟลักษณะที่ 2, 3, 4, 5 และ 6 โดยไม่ใช้ของไฟลักษณะที่ 1 เลย

ตารางที่ 17. ร้อยละของนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวเก่า ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะ
 ชั้นที่ 3 ตามลักษณะการใช้สี

กลุ่มอายุ	ลักษณะการใช้สี								
	1		2		3		4		
	N	%	N	%	N	%	N	%	
5/9 - 6/8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6/9 - 7/8	-	-	-	-	1	100.00	-	-	
7/9 - 8/8	-	-	2	40.00	1	20.00	2	40.00	
8/9 - 9/8	1	16.67	3	49.99	1	16.67	1	16.67	
9/9 - 10/8	1	10.00	2	20.00	5	50.00	2	20.00	
10/9 - 11/8	-	-	1	33.33	1	33.33	1	33.33	
รวมทุกกลุ่มอายุ	2	8.00	8	32.00	9	36.00	6	24.00	

ตารางที่ 18. ร้อยละของนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่ ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะ
 ชั้นที่ 3 ตามลักษณะการใช้สี

กลุ่มอายุ	ลักษณะการใช้สี							
	1		2		3		4	
	N	%	N	%	N	%	N	%
5/9 - 6/8	-	-	-	-	-	-	-	-
6/9 - 7/8	2	33.33	4	66.67	-	-	-	-
7/9 - 8/8	9	39.02	5	21.74	5	21.74	4	17.50
8/9 - 9/8	6	35.30	5	29.41	4	23.53	2	11.76
9/9 - 10/8	-	-	-	-	2	66.67	1	33.33
10/9 - 11/8	-	-	-	-	-	-	1	100.00
รวมทุกกลุ่มอายุ	17	34.00	14	28.00	11	22.00	8	16.00

จากตารางที่ 17 และ 18 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่เรียนศิลปแนวเก่าและแนวใหม่
ใช้สีรวม 4 ลักษณะ คือ

1. ใช้สีตามใจชอบ
2. ใช้สีถูกบ้าง เป็นบางสี
3. ใช้สีถูกเกินครึ่งหนึ่งของสีที่ใช้ทั้งหมด
4. ใช้สีถูกต้องตามของจริงทั้งหมด

จากตารางที่ 17 นักเรียนที่เรียนศิลปแนวเก่า ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะชั้นที่ 3
ใช้สีลักษณะที่ 1 ร้อยละ 8.00 ลักษณะที่ 2 ร้อยละ 32.00 ลักษณะที่ 3 ร้อยละ 36.00 และ
ลักษณะที่ 4 ร้อยละ 24.00

จากตารางที่ 18 นักเรียนที่เรียนศิลปแนวใหม่ ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะชั้นที่ 3
ใช้สีลักษณะที่ 1 ร้อยละ 34.00 ลักษณะที่ 2 ร้อยละ 28.00 ลักษณะที่ 3 ร้อยละ 22.00 และ
ลักษณะที่ 4 ร้อยละ 16.00

ไม่มีความแตกต่างของลักษณะการใช้สีของนักเรียนที่เรียนศิลปแนวเก่าและแนวใหม่

ตารางที่ 19. ร้อยละของนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่ ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะ
ชั้นที่ 4 ตามลักษณะการวาดภาพคน

กลุ่มอายุ	ลักษณะการวาดภาพคน							
	1		2		3		4	
	N	%	N	%	N	%	N	%
5/9 - 6/8	-	-	-	-	-	-	-	-
6/9 - 7/8	-	-	-	-	-	-	-	-
7/9 - 8/8	-	-	2	66.67	-	-	1	33.33
8/9 - 9/8	2	16.67	6	50.00	4	33.33	-	-
9/9 - 10/8	-	-	3	42.86	4	57.14	-	-
10/9 - 11/8	-	-	1	100.00	-	-	-	-
รวมทุกกลุ่มอายุ	2	8.69	12	51.89	8	35.07	1	4.35

จากตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่ ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะชั้นที่ 4 วาดภาพคน 4 ลักษณะ คือ

- ใช้เส้นเรขาคณิต เช่น สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม ไม่แสดงเพศ
- ใช้เส้นเรขาคณิต ปนกับเส้นอื่น ๆ แสดงเพศด้วย เสื้อผ้า ผม ฯลฯ
เสื้อผ้าที่แสดงเพศ บางคนอาจใช้ตัดขอบนอก เพื่อแสดงเป็นเสื้อเฉย ๆ แต่บางคนใช้สีระบาย
เต็มทั้งเสื้อ และกระโปรงหรือกางเกง
- ใช้เส้นเรขาคณิตปนกับเส้นที่เป็นจริงตามธรรมชาติ เช่น แสดงส่วนโค้ง
รอยต่อของส่วนของร่างกาย หรือแสดงให้เห็นท่าทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย
- เหมือนกับลักษณะที่ 3 แต่ใช้เส้นตัดขอบนอกของภาพคนให้เห็นเด่นชัดขึ้น
นักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่ ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะชั้นที่ 4 วาดภาพคนลักษณะที่ 1
ร้อยละ 8.69 ลักษณะที่ 2 ร้อยละ 51.89 ลักษณะที่ 3 ร้อยละ 35.07 ลักษณะที่ 4 ร้อยละ 4.35
ส่วนนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวเก่าที่อยู่ในชั้นนี้มีเพียง 2 คน หรือร้อยละ 1.39 ซึ่ง
ไม่จำเป็นต้องนำมาวิเคราะห์

ตารางที่ 20. ร้อยละของนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่ ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะ
 ชั้นที่ 4 ตามลักษณะการใช้ของไฟ

กลุ่มอายุ	ลักษณะการใช้ของไฟ										
	1		2		3		4		5		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
5/9 - 6/8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6/9 - 7/8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7/9 - 8/8	-	-	2	66.67	-	-	-	-	1	33.33	-
8/9 - 9/8	1	8.33	5	41.67	1	8.33	5	41.67	-	-	-
9/9 - 10/8	1	14.29	6	85.71	-	-	-	-	-	-	-
10/9 - 11/8	-	-	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-
รวมทุกกลุ่มอายุ	2	8.69	14	60.87	1	4.35	5	21.74	1	4.35	-

จากตารางที่ 20 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่ ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะ ชั้นที่ 4 ใช้ของไฟรวม 5 ลักษณะ คือ

1. ใช้เส้นฐานปนกับลักษณะอื่น ๆ เช่น พื้นราบ (plane) และห้องฟ้าคลุมลงมาถึงพื้นดิน
2. จัดสิ่งต่าง ๆ ในภาพใหม่มีความสัมพันธ์กันบนพื้นราบ
3. ภาพ overlapping
4. เริ่มมีการใช้เส้นระดับประกอบกับการใช้พื้นราบ (plane)
5. เริ่มใช้ขนาดของสิ่งของ แสดงระยะใกล้ไกล โดยสิ่งที่อยู่ใกล้จะมีขนาดใหญ่

นักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่ ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะชั้นที่ 4 ใช้ของไฟลักษณะที่ 1 ร้อยละ 8.69 ลักษณะที่ 2 ร้อยละ 60.87 ลักษณะที่ 3 ร้อยละ 4.35 ลักษณะที่ 4 ร้อยละ 21.74 และลักษณะที่ 5 ร้อยละ 4.35

ตารางที่ 21. ร้อยละของนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่ ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะ
 ชั้นที่ 4 ตามลักษณะการใช้สี

กลุ่มอายุ	ลักษณะการใช้สี			
	1		2	
	N	%	N	%
5/9 - 6/8	-	-	-	-
6/9 - 7/8	-	-	-	-
7/9 - 8/8	3	100.00	-	-
8/9 - 9/8	7	58.33	5	41.67
9/9 - 10/8	3	42.86	4	57.14
10/9 - 11/8	-	-	1	100.00
รวมทุกกลุ่มอายุ	13	56.52	10	43.48

จากตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่ ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะชั้นที่ 4 ใช้สี 2 ลักษณะ คือ

1. ใช้สีถูกต้องตามสีของจริงทั้งหมด
2. ใช้สีตามอารมณ์ และประสบการณ์ หรือความเป็นจริงตามธรรมชาติ

นักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่ ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะชั้นที่ 4 ใช้สีลักษณะที่ 1 ร้อยละ 56.52 ลักษณะที่ 2 ร้อยละ 43.48

การวาดภาพคนของนักเรียนทั้งสองโรงเรียน ในชั้นพัฒนาการต่าง ๆ แยกออกได้เป็น 3 อย่าง คือ

1. วาดหน้าตรงแต่เพียงอย่างเดียว
2. วาดหน้าคานข้าง แต่เพียงอย่างเดียว
3. วาดหน้าตรงและหน้าคานข้าง ในจำนวนเท่า ๆ กัน

ตารางต่อไปนี้ แสดงให้เห็นร้อยละของการวาดภาพหน้าคนใน 3 ลักษณะที่กล่าวมาข้างต้นของนักเรียนทั้ง 2 โรงเรียน ทุกชั้นพัฒนาการ

ตารางที่ 22. ร้อยละของการวาดภาพหน้าคนคานตรงและคานขวางของนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวเก่าและแนวใหม่ ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะชั้นที่ 2, 3 และ 4

ชั้นพัฒนาการ ภาพคน คานต่าง ๆ	ร.ร.	ชั้นที่ 2		ชั้นที่ 3		ชั้นที่ 4	
		สอนศิลปะ แนวใหม่	สอนศิลปะ แนวเก่า	สอนศิลปะ แนวใหม่	สอนศิลปะ แนวเก่า	สอนศิลปะ แนวใหม่	สอนศิลปะ แนวเก่า
หน้าตรง		33	108	26	21	7	2
%		58.94	92.31	52.00	84.00	30.43	100
หน้าคานขวาง		11	3	3	2	3	-
%		19.64	2.56	6.00	8.00	13.04	-
หน้าตรง-หน้าคานขวาง		12	6	21	2	13	-
%		21.42	5.13	42.00	8.00	56.57	-

จากตารางที่ 22 นักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่ทุกชั้นพัฒนาการวาดภาพหน้าคนคานขวางอย่างเดียวน้อยที่สุด เช่นเดียวกับนักเรียนที่เรียนศิลปะแนวเก่า

นักเรียนที่เรียนศิลปะแนวเก่าทุกชั้นพัฒนาการวาดภาพคนหน้าตรงมากที่สุด แต่ นักเรียนที่เรียนศิลปะแนวใหม่ วาดภาพคนหน้าตรงมากที่สุด ในชั้นพัฒนาการทางศิลปะชั้นที่ 2 และ 3 ส่วนในชั้นพัฒนาการทางศิลปะชั้นที่ 4 วาดภาพคนหน้าตรงและหน้าคานขวางปนกันมากที่สุด